

II MONITORING IMPLEMENTACIJE POSTOJEĆIH ZAKONA

1. Zakon o javnom informisanju

1.1. Implementacija Zakona o javnom informisanju, obrađena je kroz odeljak o slobodi izražavanja.

2. Zakon o radiodifuziji

2.1. „Deo Zakona o radiodifuziji koji predviđa naplatu pretplate za prijemnike u motornim vozilima je loš i njegova primena bi predstavljala dodatno opterećenje za građane“, istakao je u izjavi za „Danas“, Slobodan Homen, koordinator za medije Vlade Srbije. Prema njegovim rečima, Ministarstvo kulture, informisanja i informacionog društva trebalo bi da sagleda mogućnosti da izmeni zakon u tom delu. „Ukoliko bi se taj deo zakona primenjivao u praksi, postojala bi mogućnost da vlasnici vozila iz revolta izvade radio prijemnike iz automobila prilikom registracije. Na taj način, takva odredba bi bila neodrživa i neprimenjiva u praksi“, objašnjava Homen. Podsetimo, obaveza plaćanja pretplate za prijemnike u motornim vozilima, koja je predviđena Zakonom o radiodifuziji iz 2002, nikada nije počela da se primenjuje u Srbiji, a procene su da je zbog toga Radio-televizija Srbije (RTS) u gubitku za oko pet miliona evra godišnje. Zakonom se predviđa da se „pretplata za prijemnik u motornom vozilu plaća godišnje, posebnom uplatnicom, prilikom registracije motornog vozila.“

Zakonom o radiodifuziji predviđeno je da se za finansiranje delatnosti Ustanova javnog radiodifuznog servisa koje se odnose na ostvarivanje opšteg interesa, plaća radio-televizijska pretplata. Pretplatu vlasnici radio i TV prijemnika plaćaju u istom iznosu na celoj teritoriji Republike Srbije. Pretplata za prijemnike koji se koriste u domaćinstvu i za prijemnike koje poseduju pravna lica, plaća se mesečno, pretplata za prijemnik u motornom vozilu plaća se godišnje, posebnom uplatnicom, prilikom registracije motornog vozila. Iako je Zakon o radiodifuziji usvojen i stupio na snagu još 2002. godine, pretplata za prijemnik u motornom vozilu ne plaća se i danas, što u svetlu činjenice da naplata pretplate za prijemnike koji se koriste u domaćinstvu i za prijemnike koje poseduju pravna lica pala ispod 50%, dodatno opterećuje finansiranje Ustanova javnog radiodifuznog servisa. Izjava Slobodana Homena, državnog sekretara u ministarstvu pravde i koordinatora za medije Vlade Srbije, oslikava nažalost odnos srpskih vlasti prema medijima. Srpske vlasti ne vide nikakav problem u tome što se zakon ne primenjuje već punih 9 godina, ne vide nikakav problem u tome što je

finansiranje Ustanova javnog servisa, pa samim tim i njihova nezavisnost, između ostalog i na taj način dovedeno u pitanje, a takve stavove pravdaju demagoškim izgovorima da primena zakona predstavljala dodatno opterećenje za građane. Poražavajuća je, makar koliko i pozivanje visokih vladinih funkcionera na neprimenjivanje važećih zakona, i činjenica da je vlast široke ruke i zabrinuta da građani ne budu dodatno opterećeni upravo kada se radi o sredstvima koja, u interesu istih tih građana treba da posluže kako bi se zadovoljila njihova potreba za informativnim, kulturnim, umetničkim, obrazovnim, verskim, naučnim, dečijim, zabavnim, sportskim i drugim sadržajima, koji će biti zaštićeni od bilo kakvog uticaja vlasti, političkih organizacija ili centara ekonomske moći. Istovremeno, autorima ovog izveštaja nepoznat je bilo koji drugi slučaj u kome su se visoki Vladini funkcioneri na ovakav način i iz zabrinutosti da građani ne budu suviše opterećeni, pozivali na neprimenjivanje kojeg drugog propisa koji se odnosi na javne prihode.

3. Zakon o lokalnoj samoupravi

3.1. Dnevnik „Blic“ objavio je 18. aprila kako je na sastanku predstavnika lozničkih lokalnih medija i predstavnika političkih partija i gradske uprave Loznice, zakazanim kako bi se otklonili nespornosti u vezi sa budućim izveštavanjem novinara dve televizijske kuće o radu gradskih odbora stranaka, gradonačelnik, Vidoje Petrović, obećao da će u narednih mesec dana predložiti novo rešenje o finansiranju medija u Loznici. Već nakon sedam dana, raspisan je vanredni konkurs za dodatnih 2,5 miliona dinara, namenjenih finansiranju projekata elektronskih i štampanih medija u ovom gradu. „Mi smo u budžetu za ovu godinu planirali pet miliona dinara koje bi trebalo da putem konkursa za konkretne projekte stavimo na raspolaganje medijima. Već smo raspisali konkurs i za drugu polovinu sredstava tako da će svih pet miliona biti na raspolaganju u prvih šest meseci. Na narednoj sednici Skupštine Grada donećemo odluku koja će biti okvir za izradu rebalansa budžeta, gde ćemo planirati još 2,5 miliona dinara do kraja godine. Tako ćemo za oko 50 odsto uvećati masu koja je planirana za unapređenje rada medija“, izjavio je gradonačelnik Vidoje Petrović. Loša finansijska situacija medija u Loznici postala je javni problem tek kada su *TV Podrinje* i *TV Lotel* zatražile od političkih stranaka da plaćaju izveštavanje sa njihovih konferencija za štampu.

Zakonom o lokalnoj samoupravi utvrđena je nadležnost opština da se staraju o javnom informisanju od lokalnog značaja i obezbeđuju uslove za javno informisanje na srpskom jeziku i jeziku nacionalnih manjina koji se koriste na teritoriji opštine. Pitanje obima u kome se ova sredstva izdvajaju, ali i kriterijuma po kojima se dele, izuzetno je važno, posebno za lokalne medije u uslovima ekonomske krize i nerazvijenog tržišta oglašavanja. Medijska i novinarska udruženja (ANEM, NUNS i Local press) već mesecima pokušavaju da kod

nadležnih ministarstava za ljudska i manjinska prava, državnu upravu i lokalnu samoupravu i kulture, informisanja i informacionog društva utiču kako bi se ovo zakonom predviđeno staranje i obezbeđivanje uslova uredilo na jedinstven način u svim opštinama u Srbiji, te kako bi se obezbedili mehanizmi i kriterijumi da se ovaj vid državne pomoći medijskom sektoru ne zloupotrebljava, a posebno ne za favorizovanje javnih medija i medija bliskih lokalnim vlastima. O tome da lokalne samouprave raspolažu i dodatnim sredstvima za podršku medijima, a da se za takvu podršku može obezbediti i politička volja, pokazuje se i na primeru iz Loznice. Lokalna vlast reagovala je na drsku kampanju lokalnih medija, koji su jedinstveno najavili da neće izveštavati sa konferencija za štampu političkih stranaka, ako im za to ne bude plaćeno. Predstavnici RTV Lotel i RTV Podrinje, ukazujući na finansijske teškoće koje prate njihov rad, ukazali su da se stranke stalno žale da im mediji ne posvećuju dovoljno prostora, da ne razumeju da izveštavanje sa konferencija za štampu medijima donosi samo troškove, te da oni na takvo izveštavanje, zapravo nisu ni obavezni. Funkcioneri gradske uprave Loznice ocenili su da naplaćivanje strankama o izveštavanju o njima nije rešenje za probleme u medijskom sektoru, jer narušava nezavisnu uređivačku politiku, objektivnost i samu suštinu uloge medija, ali su našli način da iz gradskog budžeta izdvoje dodatna sredstva za sufinansiranje medijskih projekata.